

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije

PERGAM
KONFEDERACIJA SINDIKATOV
S L O V E N I J E

Ljubljana, 17.3.2020

Ministru za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Predsedniku Odbora za delo, družno, socialne zadeve in invalide DZ RS

Vodjem poslanskih skupin DZ RS

Državnemu zboru RS

(poslano na e-naslove)

ZADEVA: ODZIV NA PREDLOGE GOSPODARSKE ZBORNICE SLOVENIJE GLEDE ZAKONA O INTERVENTNEM UKREPU DELNEGA POVRAČILA NADOMESTILA PLAČE (EVA-2020-2611-0019)

Spoštovani,

pozno ponoči smo se seznanili s predlogi Gospodarske zbornice Slovenije za dopolnitev predloga sprememb Zakona o interventnem ukrepu delnega povračila nadomestila plače (EVA-2020-2611-0019). Ker so predlogi takšni da o njih ni potekal nikakršen socialni dialog in v pomembnem delu bistveno presegajo predvideno vsebino interventnega zakona, vam v nadaljevanju pošiljamo naše stališče v zvezi z omenjenimi predlogi.

Predlogi so strnjeni v 7 točk, in sicer:

1. Ureditev delnega subvencioniranja polnega delovnega časa s sofinanciranjem plač za polni delovni čas,
2. Poenostavitev postopka odreditve dela od doma zaradi naravnih ali drugih nesreč (v primeru koriščenja ukrepa po 169. členu ZDR-1),
3. Podaljšanje obdobja, ki ga je pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi delovnega časa potrebno upoštevati kot obdobje, v katerem se upošteva polni delovni čas kot povprečna delovna obveznost v obdobju s 6 na 12 mesecev,
4. Podaljšanja obdobja za časovno uveljavljanje delnega povračila nadomestil plač s treh na 6 zaporednih mesecev,
5. Nov ukrep, ki omogoča delodajalcem enostransko odreditev koriščenja letnega dopusta v omejenem obsegu,
6. Nov ukrep, ki spodbuja upokojevanje delavcev, ki izpolnjujejo pogoje za upokojitve,
7. Popravek glede višine in izplačila povračila izplačanih nadomestil plač.

Ad.1: Načeloma krajšanju polnega delovnega časa iz 40 na 36 ur ne nasprotujemo, prav tako pod pogojem dogovora z reprezentativnimi sindikati ne nasprotujemo možnosti, da se dogovori zagotavljanje dela za krajši delovni čas, vendar ne krajši od 32 ur, težko pa sodimo o finančnih učinkih takšnega predloga. Zlasti pa se zastavlja vprašanje višine plač zaposlenih delavk in delavcev in kaj podan predlog predstavlja za njihovo višino. Poleg tega menimo, da bi pogoji za dodelitev subvencije (tretji odstavek predlaganega novega 8. člena) morali veljati vsaj še enkrat daljše obdobje od obdobja, za katerega je bila pridobljena subvencija.

Ad.2: V aktualnih izrednih razmerah načeloma ne nasprotujemo poenostavitvi postopkov odreditve dela od doma, pri čemer člen odpira mnogo vprašanj. Eno od teh je vprašanje, ali delavec sploh razpolaga z delovnimi sredstvi, s katerimi lahko opravlja delo od doma in ali le-ta so takšna, da omogočajo varno in zdravo delo. Menimo, da je to dolžan zagotoviti delodajalec in bi moralo biti to jasno opredeljeno. Če pa delavec uporablja lastna sredstva, pa se postavlja vprašanje, kaj v primeru, če do dogovora o nadomestilu za uporabo teh sredstev ne pride. Po ZDR-1 se to vprašanje uredi predhodno s pogodbo o zaposlitvi in če dogovora ni, tudi ni dela na domu. V trenutni situaciji je delavec glede tega v bistveno drugačni situaciji in je njegov položaj nesporno šibkejši. Je pa potrebno opozoriti tudi na določbo 169.člena ZDR-1, ki že sedaj dopušča v izrednih razmerah drugačno odreditev vrste (torej vsebine dogovorjene s pogodbo o zaposlitvi) in kraja (torej tudi odreditev dela na domu) dela brez soglasja delavca. S tega vidika je predlagan člen popolnoma nepotreben.

Ad.3: Menimo, da je avtomatično podaljševanje referenčnega obdobja iz 6 na 12 mesecev preuranjeno, saj ni jasno, kako dolgo bodo posebni ukrepi trajali. Prepričani smo, da je v tem trenutku splošno 6 mesečno referenčno obdobje dovolj dolgo, da omogoča izravnavo neenakomerno razporejenega delovnega časa in začasno prerazporejenega delovnega časa. Poleg tega nekatere kolektivne pogodbe dejavnosti že danes omogočajo daljša referenčna obdobja od 6 mesecev, prav tako ni ovire, da se socialni partnerji tako dogovorijo še v kakšni kolektivni pogodbi dejavnosti, če se jim bo to zdelo ustrezno, upoštevajoč različne situacije in potrebe. V tem trenutku za tovrsten zakonski poseg ne vidimo nikakršne potrebe in mu nasprotujemo.

Ad.4: Podobno kot pri prejšnji točki menimo, da v tem trenutku ni potrebe po podaljševanju obdobja subvencioniranja iz treh na šest mesecev, saj še ni znano, kako dolgo bodo takšne razmere vztrajale. V kolikor bi se izkazalo potrebno, je to obdobje naknadno še mogoče podaljšati, medtem ko obratno (skrajševanje) najverjetneje zaradi pravne varnosti in pričakovanih pravic ne bo mogoče.

Ad.5: Ostro nasprotujemo možnosti enostranskega odrejanja koriščenja letnega dopusta, saj gre za pravico zaposlenih, katere namen in najmanjši obseg določajo tudi mednarodni akti, ki Slovenijo zavezujejo. Predlog tudi nima nikakršne povezave s subvencioniranjem plače in bistveno presega vsebino zakona, ki jo nenazadnje nakazuje že sam naslov predloga zakona. Letni dopust je namenjen zadovoljevanju potreb delavca v smislu oddiha, rekreacije, preživljanja časa z družino in je eden temeljnih elementov usklajevanja poklicnega in družinskega življenja. Pri koriščenju letnega dopusta je potrebno upoštevati potrebe delavca in enostranska odreditev koriščenja, ki se na to ne ozira, je zato popolnoma nesprejemljiva in v nasprotju z namenom letnega dopusta. Koriščenje letnega dopusta mora ostati dogovorna kategorija, seveda pa lahko delodajalec delavcem predlaga koriščenje letnega dopusta, ki nenazadnje prinaša tudi višje nadomestilo plače, kot je predvideno po predlaganem zakonu.

Ad.6: Prav tako ostro nasprotujemo obveznemu upokojevanju ob izpolnitvi pogojev za upokojitev. Tudi ta predlog povsem presega predvideno vsebino predloga zakona in s subvencioniranjem nadomestila plače nima nikakršne zveze. Predlog nasprotuje siceršnji usmeritvi glede podaljševanja delovne aktivnosti, ki bo zagotovo tudi po zaključku izrednih razmer še vedno aktualna, omogoča vrsto zlorab ter diskriminatornega in arbitrarnega odločanja, hkrati pa omogoča delodajalcu, da posega v pravico posameznika iz naslova pokojninskega in invalidskega zavarovanja in mu znižuje razpoložljivi dohodek. Manjše število zaposlenih iz tega naslova nenazadnje pomeni tudi manjši obseg prispevkov za socialno varnost in povečane izdatke na drugi strani. Menimo tudi, da je predlog neustaven, saj posega v ustavno zagotovljeno pravico do dela, vsekakor pa grobo posega v obstoječ sistem upokojevanja ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Je pa tudi težko razumeti, da se s strani GZS predlaga »prisilno upokojevanje«, mesec dni nazaj pa so javno izražali mnenje, da gospodarstvu delavcev primanjkuje.

Na splošno smo v KSS PERGAM in ZSSS zadržani do enostranskih posegov v katerikoli sistemski zakon, torej tudi ZDR-1. Vsekakor trenutne razmere ne smejo predstavljati sredstvo za poslabševanje položaja in pravnega varstva zaposlenih, nikakor pa ne smejo biti sprejete mimo uveljavljenih standardov. Torej mimo soglasja socialnih partnerjev. Morebitne spremembe, tudi če bi bile sprejete v skladu z našimi stališči, nikakor ne morejo napeljevati na to, da bi takšne rešitve veljale tudi po tem, ko se razmere, povezane s širitvijo novega koronavirusa normalizirajo. Tako v času trenutnih razmer, kot tudi po njih morata biti tudi dobrobit delavcev in njihov socialno ekonomski položaj vsaj tako pomembna in enakovredna, kot položaj gospodarstva. Trenutne razmere namreč nimajo za posledico zgolj gospodarske krize. Imajo tudi socialno katero pa zaposleni delavci tudi najbolj občutijo.

V pričakovanju, da boste navedena stališča upoštevali pri vaših odločitvah vas lepo pozdravljamo,

Jakob Počivavšek
Predsednik
KSS PERGAM
I.r.

Andrej Zorko
Izvršni sekretar za pravna in sistemska vprašanja
ZSSS
I.r.